1008

पाद ind. An interjection used in calling.

पाट: 1 Extension, breadth. -2 (In geometry) The intersection of a prolonged side and perpendicular, or the figure formed by such intersection. -टा 1 A series, order. -2 A species of plant.

पाटक: [पर्ष्टुल्] 1 A splitter, divider. -2 Part of a village. -3 The half of a village. -5 A kind of musical instrument. -5 A bank, shore. -6 A flight of steps leading to the water. -7 Loss of capital or stock. -8 A long span. -9 Throwing dice.

पाटचरः A thief, robber, pilferer; कुसुमरसपाटच्चर 6.6; पिंग्रीनीपरिमलालिपाटच्चरे; 8v. 2.75.

पाटनम् [पट् भावे त्युट्] Splitting, breaking, cleaving, destroying; स्वर्गद्वारकपाटपाटनपद्वधमोऽपि नोपार्जितः —Comp. -किया lancing an ulcer.

पाटित p. p. 1 Torn, cleft, split, broken. -2 Pierced, pricked; आशिषामनुपदं समस्पृशद् दर्भपाटिततलेन पाणिना R.11.31.

पाटल a. [पर्णिच् कलच्] Pale-red, of a pink or pale-red colour; अग्रे स्नीनखपाटलं कुरबकम् V. 2. 7; R. 1. 83; 2. 29; 7. 27; पाटलपाणिजाक्कितमुरः Git. 12. —लः The pale-red or pink colour; कपोलपाटलादेशि बभूव रघुचेष्टितम् R. 4. 68. —2 The trumpet-flower, Bignonia Suaveolens; पाटलसंसर्गमुरभिवनवातः S. 1. 3. —लम् 1 The flower of this tree; R. 16. 52; यत् स भन्नसहकारमासवं रक्तपाटलसमागमं पपो 19. 46. —2 A kind of rice ripening in the rains. —3 Saffron. —Comp.—उपलः a ruby; समुख्यच्छकलितपाटलोपलः Si. 17. 3. —कीटः a kind of insect. —दुमः the trumpet-flower.

पाटलक a. Of a pale-red colour.

पाटला 1 The red Lodhra. -2 The trumpet-flower (the tree or its blossom). -3 An epithet of Durga.

पाटलावती An epithet of Durga.

पाटिले: f. The trumpet-flower. -Comp. -पुत्रम् N. of an ancient city, the capital of Magadha, situated near the confluence of the Sona and the Ganges, and identified by some with the modern Pātṇā. It is also known by the names of पुष्पुर, कुसुमपुर; see Mu. 2, 3, and 4. 16, and R. 6. 24 also; तिदेदं दिव्यं नगरं मायारचितं सपौरमत एव। नाम्ना पाटिलिपुत्रं क्षेत्रं लक्ष्मीसरस्वत्योः Ks. 3. 78. अस्ति भागीरथीतीरे पाटिलिपुत्रं नाम नगरम् H.

पाटिलित a. Made red, reddened; त्विषां तितः पाटिलिताम्बु-वाहा Ki. 16. 33.

पाटलिमन् m. Pale-red colour.

पाटल्या A multitude of Patala flowers.

पाटलिक a. (-की f.) 1 Knowing the secrets of others.
-2 Knowing time and place. -कः A pupil.

पाटवम् [पटोर्भावः अण्] 1 Sharpness, acuteness. -2 Cleverness, skill, dexterity, proficiency; पाटवं संस्कृतोक्तिषु

H. 1; हीविमोहविरहादुपलेभे पाटवं नु हृदयं नु वधूभिः Ki. 9. 54. -3 Energy. -4 Quickness, rashness. -5 Health.

पाटिवक a. (-की f.) 1 Clever, sharp, skilful; रण रभसनिभिन्नद्विपपाटिवकासिन । न तत्र गतभीः कश्चिद् विपपाट विकासिन ॥ Si. 19. 56. -2 Cunning, fraudulent, crafty.

पाटी Arithmetic; अस्ति त्रैराशिकं बीजं पाटी च विमला मितः Līlā. -Comp. -उपरिकः the chief officer of the Accounts departments; IHQ. VI, 53. ff. -गणितम् arithmetic; the science of Arithmetic; पाटी नाम संकल्पितव्यवकल्पितगुणन-भाजनादीनां क्रमः तथा युक्तं गणितं पाटीगणितम् Līlāvatī-tīkā.

पार्टीर: 1 Sandal; पार्टीर तव परीयान् कः परिपारीमिमामुरीकर्तुम् Bv. 1.12. -2 A field. -3 Tin. -4 A cloud. -5 A sieve. -6 A pungent root. -7 The manna of the bamboo. -8 Catarrh.

पाठः [पर्-भावे घण्] 1 Reciting, recitation, repeating. -2 Reading, perusal, study. -3 Studying or reciting the Vedas (ब्रह्मयज्ञ), one of the five daily Yajñas or sacrifices to be performed by Brāhmanas. - 4 A particular method of reciting the text of the Veda (of which there are five : - संहिता, पद, क्रम, जटा and घन). -5 The text of a book, a reading, variant; अत्र गन्धवद् गन्धमादनम् इति आगन्तुकः पाठः। प्राचीनपाठस्तु सुगन्धिर्गन्धमादनः इति पुलिज्ञान्तः Malli. on Ku. 6. 46. -Comp. -अन्तरम् another reading, a variant (v. l.) - ** ##: the order determined or expressed by the recitation or the statement: यः पाठकमः स एव नियम्येत SB. on MS. 5.1.4. -छेदः a pause, caesura. -दोषः a false reading. -निश्चयः determining the text of a passage. If. a place where the Vedas are learnt. -मञ्जरी, -शालिनी the Sarika bird. -शाला a school, college, seminary. -शालिन m. a pupil.

पाठकः [पर-ण्नुल्] 1 A teacher, lecturer, preceptor. परकाः पाठकाश्चेन ये चान्ये शास्त्रचिन्तकाः । सर्वे व्यसनिनो मूर्खा यः क्रियानान् स पण्डितः Mb. 3. 313. 110. —2 A public reader of the Purāṇas or other sacred books. —3 A spiritual teacher. —4 A pupil, student, scholar. —5 The text of a book.

पाउनम् Teaching, lecturing.

पाठित p. p. Taught, instructed; पाठितोऽपि खल विस्मृत एव N. 5. 121.

पाठिक a. Conformable to the text.

पाठिन a. [पर्-णिनि] 1 One who has read or studied any subject. -2 Knowing or familiar with. -m. A Brahmana who has finished his studies.

पाठीनः 1 A public reader of the Puranas or other mythological books. -2 A kind of fish; विश्वतपाठीनपराहतं पयः Ki. 4. 5; Ms. 5. 16. -3 N. of a tree (Moringa with red blossoms).